

Những Hòn Vọng Phu

Đàm Vũ

Truyền thuyết về hòn Vọng Phu hình người phụ nữ ôm con chờ chồng đến hóa đá, là hình tượng đẹp đầy tính nhân văn của Việt Nam. Hòn Vọng Phu đã đi vào thơ ca, âm nhạc, điện ảnh, sân khấu, ca ngợi lòng chung thủy, nhân hậu của người phụ nữ Việt Nam.

Hòn Vọng Phu ở Lạng Sơn được mọi người biết qua câu ca dao quen thuộc:

Đồng Đăng có phố Kỳ Lừa -
Có nàng Tô thị, có chùa Tam Thanh...

Núi Tô Thị nằm gần sông Kỳ Cùng, gần động Tam Thanh. ở sườn núi nhô lên một khối đá, xa trông như một bà mẹ bồng con, cách nay mấy năm đã bị một số người lấy đá nung vôi, sau đó được phục chế. Chuyện kể rằng Tô Thị người nét na, duyên dáng, lấy chồng là chàng trai nhà nghèo nhưng học giỏi tên là Đậu Kim Liên. Đình Trưởng cũng mê Tô Thị, đã dùng quyền lực bắt Đậu Kim Liên đi lính. Tô Thị ngày ngày lên núi trông ngóng chồng đến hóa đá. Đình Trưởng thấy lạ tìm xem, bị người đá vung cát vào mắt té ngựa chết. Dân tộc Nùng ở Lạng Sơn cũng có sự tích hòn Vọng Phu này và gọi là sự tích đá trông Chồng.

Đền Thanh Hóa, chúng ta thấy trên đỉnh núi Nhồi một cột đá đứng sừng sững cao khoảng 20 mét giống hình người phụ nữ ôm con, dân địa phương gọi là hòn Vọng Phu.

Vọng Phu cảnh đẹp núi Nhồi
Có người chinh phụ mắt ngồi đăm đăm.

Trước kia núi này gọi là núi Khê - Nhuệ Sơn (thôn Nhuệ), cách TP Thanh Hóa 3 km về phía tây nam, chu vi khoảng 4.000 m.

ở Quảng Nam và Đà Nẵng, dân địa phương vẫn lưu truyền sự tích Đá Bà Rầu. Truyện kể một người vợ mong đợi chồng đi buôn xa, ngày ngày ra biển trông chồng. Người chồng về, do nghi ngờ ghen tuông, lại bỏ đi. Nàng buồn rầu ra cửa biển biến thành đá sầu đau. Do đó gọi Đá Bà Rầu.

Bình Định có hòn núi Bà, dân địa phương vẫn lưu truyền câu hát:

Vọng Phu thuộc dãy núi Bà.
Tượng Sơn chắt ngát gọi là Hòn Ông.

Hoặc

Bình Định có núi Vọng Phu.
Có đầm thị Nại, có Cù Lao Xanh.

Người dân biển Tuy Hòa cũng gọi ngọn Đá Bia (tên chữ là Bi Sơn hay Thạc Bi Sơn), hoặc Đá Chồng, là núi Vọng Phu. Núi cao 706 m nằm cạnh quốc lộ 1A, trên đỉnh dựng đứng một khối đá lớn giống hình người đàn bà.

Sông kia núi nọ còn đây.
Mà người non nước ngày nay phương nào?

Núi Vọng Phu ở xã Ninh Tông, huyện Ninh Hòa, Khánh Hòa có tên là núi Mẫu Tử, giáp ranh xã Krong

Hin, huyện Mơ Đắc, cao 2.051 mét. Đây là ngọn núi cao nhất của Khánh Hòa. Chóp núi là một khối đá hoa cương khổng lồ, bên cạnh có một khối nhỏ hơn, trông xa tựa hình người, đứng xa 40 km vẫn rõ hình ảnh mẹ bồng con ngóng ra biển Đông:

Bồng con ngồi dựa trên non.
Trăng thu vắng vặc dạ còn nhớ trông.

Theo Quách Tấn trong Xứ Trầm Hương, núi Vọng Phu này người Pháp gọi là La Mère et L'Enfant - dịch ra là Mẹ Bồng Con, và còn có tên khác là Mông Công, đọc trại ra thành Bồng Con; đồng bào dân tộc trong vùng gọi là T'Yang Mên. Những người lớn tuổi trong vùng Ninh Hòa - Vạn Giã đều cho rằng trông lên hòn Vọng Phu, đứa con càng ngày càng lớn trong vòng tay mẹ, còn bà mẹ thì ngày càng già yếu mỗi mòn vì bao nhiêu năm dạn dày sương gió.